

گزیده‌ای از برنامه پیشنهادی

مظفر سلیمانی

به شورای اسلامی شهر تبریز

شهریور ۱۴۰۰

فهرست

مقدمه	صفحه ۳
تهیه و تصویب منشور حاکمیت سازمانی شهرداری تبریز	صفحه ۴
مالی و اقتصادی	صفحه ۱۰
عمران	صفحه ۱۲
خدمات شهری	صفحه ۱۸
حمل و نقل	صفحه ۲۰
حاشیه نشینی	صفحه ۲۲
فرهنگی و اجتماعی	صفحه ۲۴
حوزه شهرسازی و معماری	صفحه ۲۶

مقدمه

خدا را شاکریم که فرصتی محقق ساخت تا با نظر شورای محترم، برنامه‌ای، شامل مشکلات و راهکارهای اجرایی شهر را گرد هم آوریم. آنچه پیش رو است، چکیده‌ای است از نیازها و چالش‌های شهر و در مقابل، برنامه‌ها و اهداف جبران‌کننده و تقویت‌کننده.

تبریز در طول تاریخ، همواره نقش پیشتاز و تعیین‌کننده در جهت‌دهی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور داشته، با این حال، متأسفانه امروز شرایط موجود، از تنزل جایگاه ملی و بین‌المللی شهر تبریز حکایت دارد.

جبران کاستی‌ها و مشکلات این شهر، نیازمند برنامه مدون است. برنامه‌ای که با نگاه واقع‌بینانه به مسائل اقتصادی و اجتماعی شهر و همچنین با تکیه بر مشارکت و همراهی شهروندان، ضامن توسعه متوازن شهر باشد.

برنامه پیش رو، مطابق حوزه‌بندی معاونت‌های شش‌گانه شهرداری تبریز، اهدافی را در حوزه‌های مالی و اقتصادی، فنی و عمرانی، خدمات شهری، شهرسازی و معماری، حمل‌ونقل و ترافیک و برنامه‌ریزی و منابع انسانی، مطرح کرده‌است. سعی شده حاصل برنامه، عناوین گزیده و خلاصه‌شده‌ای از چالش‌های مفصل شهر باشد.

با احترام
مظفر سلیمانی

تهیه و تصویب منشور حاکمیت

سازمانی شهرداری تبریز

حاکمیت سازمانی شهرداری، ساختاری است که به واسطه آن، شهرداری، اداره، کنترل و نظارت می‌شود.

اجزای این حاکمیت عبارتند از مدیران شهرداری، شورای سازمانها، هیئت‌مدیره‌ها، شرکت‌های تابعه، سیستم‌های اطلاعاتی و نرم‌افزاری، سیستم‌های مالی، حسابرسان و بازرسان قانونی و سایر ارکانی که به هر نحو با ساز و کار شهرداری مرتبط هستند.

منشور حاکمیت سازمانی شهرداری، الزامی برای اجرایی نمودن:

الف) شفافیت

ب) پاسخگویی

ج) رعایت حقوق ذی‌نفعان

الف) الزامات شفافیت

- لینک سامانه‌های اطلاعاتی شهرداری به سامانه شفافیت از قبیل سامانه‌های شهرسازی، قراردادهای املاک و اموال، پرسنلی و ... به تشخیص شورای محترم هوشمندسازی سامانه شفافیت
- برای هر یک از شهروندان امکان ورود به سامانه، جستجو، بررسی، مرتب‌نمودن و تحلیل اطلاعات وجود داشته باشد. به عنوان مثال، در سامانه شهرسازی، جستجو و دسترسی به اطلاعات مربوط به کلیه پروانه‌ها و گواهی‌های صادره (اعم از پروانه ساختمانی، پایان کار، گواهی معامله و ...) و آرای کمیسیون ماده ۱۰۰ بر حسب نام محلات امکان‌پذیر باشد.
- در سامانه قراردادهای امکان جستجوی قراردادهای بر حسب نام پروژه، موضوعات قراردادهای مرتب‌سازی آنها بر حسب قیمت و گزارش تاخیرات در اجرای قراردادهای و نرخ‌ها امکان‌پذیر باشد. برای مثال امکان دسترسی به اطلاعات کلیه قراردادهای آسفالت با مشخصات لازم از قبیل نام و رتبه شرکت پیمانکاری، نرخ و حجم و متمم قرارداد و مبلغ صورت‌وضعیت در سامانه عوارض نوسازی و خودرو امکان جستجو و دسترسی به مبلغ و بدهی عوارض بر حسب محلات و یا نام اشخاص و مدت تضمین وجود داشته باشد.
- اجرای کامل مفاد قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با انحرافات، در ارتباط با شفافیت
- کلیه قوانین و مقررات اعم از تصویب‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، رویه‌ها، تصمیمات مرتبط با حقوق شهروندی، باید در دیدارگاه‌های الکترونیکی، به اطلاع عموم برسد.

ب) الزامات پاسخگویی

- ایجاد سامانه ارزیابی عملکرد و پاسخگویی
 - استقرار سیستم ارزیابی متوازن در سامانه مذکور
- ارزیابی متوازن، روش نوین و جامع برای ارزیابی عملکرد است که از چهار منظر (مالی، شهروندان، فرآیندهای داخلی، رشد و یادگیری و انگیزه کارکنان) عملکرد شهرداری را مورد ارزیابی قرار می‌دهد:

• منظر مالی:

با استفاده از معیارهای مالی از قبیل سرانه درآمد منطقه، رشد درآمدها، نسبت درآمدهای پایدار و ناپایدار، مقایسه درصد پیشرفت فیزیکی و ریالی هزینه‌ها، نسبت بهره‌وری نیروی انسانی، مقایسه نسبت هزینه‌های عمرانی و جاری.

• منظر شهروندان:

سامانه‌ای برای سنجش رضایت شهروندان هر منطقه ایجاد شده به نحوی که با استفاده از اطلاعات سرشماری اداره ثبت و احوال، اطلاعات مربوط به شهروندان هر منطقه اخذ و امکان دسترسی شهروندان هر منطقه برای ارزیابی عملکرد و انتقاد یا شکایت از مدیران آن منطقه ایجاد گردد.

با استفاده از اطلاعات مندرج در سامانه مذکور رضایت شهروندان هر منطقه از عملکرد شهرداری در حوزه‌های مختلف فعالیت (عمرانی، خدمات شهری، اداری و ...). دفعات شکایت ارزیابی و توسط شورای شهر مورد بررسی و سنجش مسئولیت و ملزم به پایخگویی گردد.

• **منظر فرایندهای داخلی:**

با استفاده از معیارهایی از قبیل زمان فرآیندهای خدمات شهرسازی (از قبیل زمان درخواست تا صدور پروانه، گواهی معامله و ...) ارزیابی فرآیند صدور رای و اجرای ماده ۱۰۰ مناطق، مکانیزه نمودن فرآیندهای شهرداری، افزایش بهره‌وری از طریق آموزش نیرو مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

• **منظر رشد و یادگیری:**

برای سنجش عملکرد از بُعد مذکور، معیارهایی از قبیل آموزش و افزایش مهارت کارکنان در ارائه خدمات بهینه، ارتقای انگیزه کارکنان، خلاقیت و نورآوری در امورات شهرداری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ج) الزامات رعایت حقوق ذی‌نفعان:

- * شهروندان
- * کارکنان و مدیران شهری
- * مشارکت‌کنندگان و سرمایه‌گذاران
- * صاحبان املاک واقع در مسیرگشایی‌های شهر
- * پیمانکاران و فروشندگان طرف حساب با شهرداری
- * دارایی‌های زیستی موجود در سطح شهر (درختان، فضای سبز و حیوانات)

• **شهروندان:**

- مشارکت شهروندان در امورات شهری (بودجه‌بندی و تنظیم برنامه‌های راهبردی بر اساس نظرسنجی از شهروندان)
- عدالت در تخصیص بودجه و اعتبارات به مناطق مختلف شهری
- ایجاد فرصت برابر برای کلیه شهروندان در موقعیت‌های استخدامی شهرداری

- اولویت رفاه و آسایش شهروندان بر منابع درآمدی شهرداری و کاهش درآمدهای آسیب‌رسان (حذف پارکینگ و ...)

• کارکنان و مدیران شهرداری:

- کاهش تبعیض و ایجاد عدالت در حقوق پرداختی به پرسنل بر حسب نوع استخدامی و کاهش تعدد قراردادها
- تشکیل کمیته انتصابات و تعیین ضوابط خاص برای تصدی پست‌های مدیریتی به منظور شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران
- مناسب‌سازی فضای کار
- پرداخت به موقع حقوق و مزایای قانونی
- هماهنگی و همکاری با تعاونی‌های اعتبار، مصرف و مسکن برای تامین نیازهای کارکنان
- حمایت‌های حقوقی در دفاع از مدیران شهرداری در خصوص پرونده‌های حقوقی مطروحه آن‌ها در ارتباط با امورات سازمانی (در صورت احراز عملکرد منطبق با صرفه و صلاح شهرداری)

• مشارکت‌کنندگان و سرمایه‌گذاران:

- تشکیل کمیته حمایت از سرمایه‌گذاری و مشارکت به منظور امکان عملیاتی کردن طرح‌های سرمایه‌گذاری و شناسایی مشکلات و چالش‌های پیش روی مشارکت‌کنندگان سرمایه‌گذاران و همکاری در رفع موانع موجود
- کاهش بوروکراسی اداری و تنوع مراکز تصمیم‌گیری و تسهیل فرآیند سرمایه‌گذاری
- تعیین فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای کلیه شهروندان (داخلی و خارجی)
- تدوین نقشه راه ارتقای سرمایه‌گذاری و برنامه عملیاتی مشوق‌ها و جذب سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش خصوصی

- برنامه ریزی برای ایجاد امنیت سرمایه گذاری و کاهش یا جبران ریسکهای سرمایه گذاری (نوسانات قیمتتها و نرخ ارز)

• **صاحبان املاک واقع در مسیرگشایی شهرداری**

- تعیین تکلیف به موقع املاک واقع در طرحهای مسیرگشایی
- برنامه ریزی برای پرداخت بموقع و بهای عادلانه و یا معوض مناسب در قبال املاک تملیکی
- پیگیری برای اصلاح قانون تملک بمنظور امکان تملک بدنه در مسیرگشایی و مشارکت با سازندگان جهت احداث واحدهای مسکونی، خدماتی و تجاری و واگذاری املاک احداثی در بدنه به صاحبان املاک واقع در مسیرگشایی شهرداری

• **پیمانکاران و فروشندگان طرف حساب با شهرداری:**

- ایجاد فرصت برابر برای کلیه پیمانکاران برای شرکت در مناقصات شهرداری
- ایجاد تعهد در حد اعتبارات موجود و پرداخت به موقع کارکرد و صورتحساب پیمانکاران و فروشندگان
- مکانیزه نمودن سیستم فرآیند بررسی صورت وضعیتها و صورتحسابهای ارسالی پیمانکاران و فروشندگان به منظور کاهش زمان رسیدگی

• **دارائیهای زیستی موجود در سطح شهر (درختان، فضای سبز و حیوانات)**

- برنامه ریزی سیستماتیک و هوشمند برای نگهداری، حفاظت و توسعه درختان و فضای سبز
- ایجاد امکانات مناسب برای جمع آوری و نگهداری حیوانات ولگرد در سطح شهر

مالی و اقتصادی

مشکلات و چالش‌ها:

- سهم بسیار ناچیز سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌های شهروندی از بودجه سالانه
- سهم اندک شهرداری از منابع و درآمدهای پایدار و وابستگی شدید به عوارض و امکانات شهری
-
- هزینه بالای خدمات شهری و عدم وصول واقعی بهای آن
- قیمت تمام‌شده حمل‌ونقل عمومی که عمدتاً بر دوش شهرداری بوده و سهم دولت و شهروندان، در جبران این هزینه‌ها بسیار ناچیز است.
- هزینه بالای تعمیر و مرمت‌های سازه‌ها و ابنیه شهری به دلیل فقدان نگهداری مستمر
- دورشدن سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه شهرداری از اهداف اولیه و سربرار شدن این مجموعه‌ها

اهداف و برنامه‌ها:

- تدوین بسته سیاست‌های تشویقی جهت افزایش مشارکت‌های سرمایه‌گذاری
- (۱) تمرکززدایی از سرمایه‌گذاری تجاری و هدایت رویکردهای سرمایه‌گذاری به حوزه‌های عمران، خدمات عمومی، حمل‌ونقل، فرهنگ و اجتماعی
- (۲) ایجاد مدیریت واحد و هماهنگ در رویکردهای سرمایه‌گذاری در قالب ستاد استانی
- ایجاد تنوع در روش‌های تامین منابع مالی نظیر اوراق مشارکت، اوراق مالی و اسلامی، اسناد خزانه، فینانس، BOT
- تعامل کارآمد جهت استفاده از ظرفیت‌های بودجه‌ای کشور و تحقق سهم درآمدهای شهرداری از بودجه و عوارض (جرایم رانندگی، حمل‌ونقل عمومی، ماشین‌آلات و ...)
- وصول مطالبات از دستگاه‌های دولتی
- ایجاد ساختار مناسب جهت مدیریت هزینه نگهداری خدمات شهری مطابق با قانون مدون کشور و سیاست‌های کلان شورای اسلامی شهر
- ایجاد خزانه متمرکز مطابق مصوبه شورای اسلامی شهر به منظور توزیع عادلانه درآمدها
- اصلاح ساختار و ایجاد طرح خودکفایی و توانمندی سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه
- افزایش درآمد از ارزش افزوده ناشی از توسعه شهری
- تحقق بهای خدمات ارائه‌شده به شهروندان در کنار فرهنگسازی (حمل‌ونقل، پسماند و ...)
- تحقق اجاره‌بهای املاک و تاسیسات شهرداری به صورت بسترهای پایدار
- تحقق مالیات‌های مشترک (اختصاص سهم مناسبی از مالیات‌های دولت به شهرداری در قالب مالیات و عوارض بر ارزش افزوده)

عمران

مناسب‌سازی معابر شهری برای تردد افراد کم‌توان، جانبازان و سالمندان و

کودکان

- اجرای پروژه های مناسب‌سازی در تمامی معابر درجه یک شهری در فاز نخست برای اقشار کم‌توان (سالمندان و معلولان)
- مناسب‌سازی کلیه ساختمان‌های مناطق و سازمان‌ها و شرکت‌های مرتبط با شهرداری برای اقشار کم‌توان (سالمندان و معلولان)
- انجام مناسب‌سازی کلیه پارک‌های بزرگ و فرهنگسراهای سطح شهر در مرحله اول و سایر بوستان‌ها و ابنیه در مرحله دوم برای اقشار کم‌توان (سالمندان و معلولان)
- الزام طراحی و اجرای مناسب اهداف در نظر گرفته‌شده برای کلیه پروژه های شهری، با لحاظ مطالعات زیست‌محیطی و توسعه متوازن شهری

افزایش رضایتمندی ذینفعان و تکریم ارباب رجوع

- پیاده‌سازی سیستم واگذاری پروژه‌های عمرانی از طریق مناقصات کاملاً الکترونیکی (روش ستاد)
- پیاده‌سازی سیستم رسیدگی به کارکرد و پیمانکاران به صورت الکترونیکی (بدون نیاز به مراجعه حضوری)
- اجرای سیستم پرداخت الکترونیکی به پیمانکاران

رعایت کرامت و ارزش‌های انسانی در مدیریت شهری

- تامین ایمنی عبور و مرور شهروندان در خیابان‌ها و پیاده‌روها
- مطالعه و اجرای پل‌های عابر پیاده و بهسازی پله‌های برقی و آسانسورهای مربوطه
- مطالعه و اجرای خط‌کشی‌های ایمن برای عبور و مرور عابرین پیاده و استفاده از علائم و تجهیزات ترافیکی مرتبط و مناسب

احیا و ارتقای جایگاه معماری شهر تبریز

- حراست از حرایم بافت‌های تاریخی و عناصر هویت بخش شهر (محدوده تاریخی تبریز قدیم)
- مطالعه بر اجرای مرمت بناهای واجد ارزش و معرفی مناسب آن‌ها
- همکاری علمی و فنی با اداره کل میراث فرهنگی و دانشگاه هنر اسلامی در جهت حفظ و مرمت اصلی جداره‌ها و بناها
- ارائه تسهیلات ویژه برای صاحبان املاک واجد ارزش در بافت تاریخی برای ایجاد هتل یا غذاخوری و...
- تعریف قوانین و طرح‌های تشویقی برای مالکان بناهای تاریخی در صورت حفاظت از بناهای تاریخی واجد ارزش
- ایجاد تسهیلات ویژه برای مالکین ساختمان‌های موجود و ساختمان‌هایی که تقاضای پروانه ساخت می‌نمایند، در صورتی که نسبت به اجرای فضای سبز پایدار در پشت‌بام‌های خود اقدام نمایند.

ترویج معماری سازگار و هویت بخشی

- تقویت عناصر مذهبی و انقلابی شامل خدمات‌رسانی به گلزار و نصب تندیس شهدا، مرمت و بهسازی اماکن مذهبی و تاریخی

- الزام و تبیین معماری اسلامی – ایرانی در تمامی پروژه‌های شهری

هویت بخشی و ارتقای کمی و کیفی فضاهای شهری

- بازآفرینی و تقویت نشانه‌ها و عناصر شاخص شهری
- همکاری با میراث فرهنگی برای مرمت جداره‌ها و عناصر بازار بزرگ تبریز، مسجد کبود، ربع رشیدی، شنبه‌غازان و ...
- هماهنگ سازی سبک‌های جدید معماری با الگوهای بومی و سبک معماری آذربایجان
- ایجاد دانش و آگاهی حداکثری برای شهروندان و کارکنان در زمینه زیبا سازی سیما و منظر شهری
- باز تعریف نقش فرهنگسراها و زمین‌های ورزشی در آموزش همگانی
- احداث ۵ محور گردشگری مصوب در بافت مرکزی شهر با هدف ارتقای ظرفیت‌های گردشگری و افزایش قدرت اقتصادی در بافت مرکزی و تاریخی شهر

توسعه فضاهای پیاده و انسان محور

- احیا و بازآفرینی محلات تبریز (احیای میدانچه محله‌ها و ایجاد پارک‌های محله‌ای)
- احیای قنات‌های تاریخی تبریز به مقدار ۲۸ قنات که با مرور زمان، از بین رفته و باعث از دست رفتن آب می‌شود.
- تعریف پروژه‌های مرمت، جداره‌سازی و کفسازی و سایر عملیات‌های عمرانی مورد نیاز در محلات تاریخی تبریز
- شناسایی و توسعه پیاده‌راه‌های شهر در محدوده مرکزی و تاریخی شهر تبریز
- اجرای کفسازی در معابر (با عرض کمتر از ۱۶ متر) با کفپوش‌های بتنی و سنگی به جهت مقاومت بیشتر و قیمت ارزان‌تر از آسفالت
- اجرای کلیه پیاده‌راه‌های مصوب طرح تفضیلی شهر و شورای ترافیک استان

- مرمت و احیای باروی تاریخی شهر با استفاده از مبلمان مناسب و مناسب سازی مسیر با محوریت ابنیه های تاریخی و اجتماعی
- مدیریت پایدار زیست محیطی شهر -تاکید بر ارزیابی زیست محیطی و اجتماعی پروژه های عمرانی
- حفاظت از محیط زیست و ایمن سازی شهر در مقابل سوانح طبیعی و سایر مخاطرات و آسیب ها
- تکمیل مطالعات مربوط به جمع آوری و هدایت سیلاب ها و آب های سطحی وارده به شهر و اجرای کانال های مربوطه در چهار سال آتی
- تکمیل شریان های اصلی هدایت ابهای سطحی شهر و ایجاد حوضچه ها در ورودی سیلاب ها و سیستم زهکشی برای استفاده از نزولات جوی
- مدیریت صحیح حیوانات ولگرد شهر (شامل احداث محل نگهداری)
- ارتقای زیست محیطی شهر تبریز و حفاظت از میراث طبیعی و تاریخی شهر تبریز
- تعریف برندهای شهر تبریز (کفش، فرش، آجیل، صنعت، شکلات و ...)

تکمیل و یا اتمام پروژه های نیمه تمام و جدید

- تعیین و تفکیک وظایف شهرداری تبریز در پروژه های مقبره الشعرا و انجام تکالیف مرتبط با شهرداری و پیگیری ساماندهی سریع محل
- تکمیل سلول های پسماند شهری و بیمارستانی
- تکمیل اتوبان ولایت در راستای پدافند غیر عامل شهری و ایجاد ورودی جدید به تبریز
- تکمیل مطالعات مربوط به پارک بزرگ تبریز در راستای حفظ و احیاء اراضی حکم آباد و شروع عملیات اجرایی حفاظت فیزیکی از محدوده و فضای سبز موجود
- تکمیل و یا اتمام پروژه های نیمه تمام و جدید تکمیل سریع تقاطع های غیر هم سطح در حال احداث (رسالت، دیزل آباد، شهید فروزنده و تقاطع ارتش ازادی و میدان فهمیده)

- تکمیل و ساماندهی ورودی‌های اصلی کلان شهر تبریز (از سمت تهران و آذرشهر و مرند) شامل تکمیل باند های کند رو و روشنایی و دسترسی ها و...
- تکمیل مطالعات مربوط به پل ها و ابنیه و کانالهای نیازمند به مقاوم سازی و مرمت و برنامه ریزی و اولویت بندی برای اجرا
- تجهیز کارخانه اسفالت شهرداری تبریز و ارتقاء کیفی و کمی آسفالت تولیدی شهرداری و برنامه ریزی برای انجام چاله زدایی از کل شهر و انجام و نگهداری معابر و اسفالت به روش های علمی مدیریت روسازی
- تکمیل ۴۵ متر دو کمال حدفاصل بارنج تا بیلانکوه در راستای جلوگیری از ساخت و ساز غیر مجاز و ایجاد ارزش افزوده شهری

ارتقاء ظرفیت هماهنگی درون بخشی و برون بخشی

- استفاده از امکانات سخت افزاری و نرم افزاری موجود جهت اجرای برخی پروژه های ضروری به صورت امانی
- تقویت ظرفیت شرکت خانه سازی آذربایجان برای تولید کفپوش ها و قطعات بتنی مورد نیاز پروژه های شهرداری در راستای بهینه سازی سیستم
- تغییر تکنولوژی و سیستم خانه های پیش ساخته مدرن در شرکت خانه سازی آذربایجان جهت تامین خانه های ارزان قیمت بر اساس سیاست های دولت جدید
- توانمندسازی سازمان ها و شرکت های شهرداری و نهادینه سازی رویکرد برنامه محوری به نوعی که به لحاظ درآمدی نیازی به شهرداری نباشند.
- اولویت خرید مصالح و ابزارالات مورد نیاز شهرداری از کارخانه جات تبریز و استان در راستای حمایت از تولید ملی و منطقه ای
- تامین و ارتقای خدمات شهرداری با اولویت محصولات داخلی دانش بنیان
- توسعه شهری متعادل و متوازن و محرومیت زدایی از مناطق کم برخوردار به عنوان اولویت اصلی شهرداری

خدمات شهری

مشکلات و چالش‌ها:

- بالا بودن میزان پسماند تولیدی
- بالا بودن هزینه جمع‌آوری پسماند که این هزینه نیز به طور مستقیم به مردم تحمیل می‌شود
- پایین بودن سرانه فضای سبز
- ایمنی پایین نیروهای خدمات شهری که در معرض تصادف با خودرو می‌باشند.
- بالا بودن هزینه نگهداری فضای سبز
- رهاشدگی بخش عمده‌ای از حریم و محدوده شهر
- افزایش ساخت‌وسازهای غیرمجاز در بافت‌های ناکارآمد
- بروز مشاغل مزاحم در محدوده‌های مسکونی و بافت مرکزی و تاریخی شهر
- افزایش روزافزون دستفروشی، بساط‌گشایی و دوره‌گردی وانت‌ها در سطح شهر
- افزایش بی‌رویه پدیده زباله‌دزدی در سطح شهر که دارای پیامدهای ناگوار اجتماعی، بهداشتی و زیست‌محیطی است

اهداف و برنامه‌ها:

- دفن بهداشتی زباله با به کارگیری راهکارهای مدرن و تکمیل مرکز بزرگ و مدرن پسماند در حال اجرا
- تقویت برنامه‌های آموزشی و فرهنگ شهروندی با همراهی گروه‌های مردم‌نهاد و نهادهای فرهنگی و آموزشی برای کاستن از حجم زباله‌های خانگی و ایجاد مشوق‌های لازم برای فراگیرشدن فرهنگ «تفکیک از مبدا»
- شناسنامه‌دارساختن دستفروشان واقعی و تعریف ساز و کار مناسب برای فعالیت این قشر با راه‌اندازی بازارهای روز
- خریداری و استفاده از دستگاه‌های مدرن و مکانیزه خدمات شهری که باعث هم‌افزایی کمی و کیفی خدمات و تمیزی شهر می‌شود و هم جان پاکبانان و عوامل خدمات شهری حفظ می‌شود.
- خریداری دستگاه برف‌روب و استفاده از روش‌های مدرن برف‌زدایی معمول در دنیا
- تدوین نقشه خدمات شهری با در دست داشتن شیب نواحی مختلف و همچنین وضعیت زیرساخت‌ها، کانال‌ها، آبروها و ابنیه شهر
- تجهیز مناطق به تجهیزات و ماشین‌آلات مدرن آسفالت و لکه‌گیری
- تقویت نظارت‌ها در محدوده و حریم شهر با تشکیل یگان حفاظت با همکاری نیروی انتظامی و دادگستری
- تقویت کارگاه‌های امانی مناطق شهرداری با نیروهای موجود به منظور ارائه خدمات و ایمنی و حفظ زیبایی شهر

حمل و نقل

برنامه‌های کوتاه مدت:

- بازسازی اتوبوس‌های فرسوده، رفع نواقص خطوط بی‌آرتی، توسعه کمی و کیفی خط‌کشی‌های معابر، اصلاح معایب تابلوها و علائم، رفع مشکلات پارک حاشیه‌ای با افزایش نظارت و کنترل
- افزایش دوربین‌های تصویری و کنترل سرعت و مکانیزه نمودن تقاطع‌های شهری به منظور مدیریت سریع، علمی و مدرن ترافیک شهری

برنامه‌های میان مدت:

- اجرای حمل‌ونقل ترکیبی با به‌کارگیری تمام مدل‌های حمل‌ونقلی (مترو، اتوبوس، مینی‌بوس، ون، تاکسی، دوچرخه و پیاده) و ایجاد پاره‌خطها و اصلاح خطوط اتوبوس‌رانی
- اتمام کامل خط یک مترو
- به‌کارگیری اتوبوس‌های جدید در بخش خصوصی و شرکت واحد
- نوسازی ناوگان تاکسی‌رانی (بخش مستهلک)
- افزایش تقاطع‌های هوشمند
- رفع نواقص تابلوها و علائم و خط‌کشی‌ها و نوآوری بر اساس استانداردهای مربوطه
- ایجاد باراندازها در لبه محدوده مرکزی و مکان‌های توزیع و جمع‌آوری بار
- رفع مشکلات بار در محدوده مرکزی و خیابانهای دارای ۱-۲-۳
- آرام‌سازی ترافیک در شریان‌های شهری و کاهش تصادفات

- توسعه پارکینگ‌های لبه محدوده ترافیکی و هوشمند سازی پارکینگ‌های طبقاتی برای استفاده بهینه از آنها
- صلاحاتهندس معابر و رفع گره‌های ترافیکی و نقاط حادثه خیز

پروانه‌های بلندمدت:

- پیگیری و اجرای نتایج مطالعات جامع حمل و نقل و ترافیک
- تسریع در خط ۲ مترو
- توسعه ناوگان اتوبوسرانی
- احداث پایانه بار در حاشیه شهر و جلوگیری از ورود و خروج بار سنگین به شهر و بخصوص مرکز شهر
- تکمیل حمل و نقل ترکیبی (مترو به اتوبوس و تاکسی)
- افزایش ایمنی و کاهش آلودگی هوا و توسعه مرکز معاینه فنی خودرو

حاشیه‌نشینی

مشکلات و چالش‌ها:

حاشیه‌نشینی، مهم‌ترین دغدغه و نگرانی مدیریت این شهر است. حدود نیمی از این وسعت، مربوط به بافت حاشیه‌نشین است. تجربه نشان داده، وضعیت بغرنج امروز، نتیجه نگاه تک‌بعدی به پدیده حاشیه‌نشینی است و حل این مشکل، جز با عزم ملی و نگاه حاکمیتی میسر نیست. شهرداری به تنهایی، جز با اقدامات موضعی، نمی‌تواند برنامه جامع و کارسازی پیش ببرد.

همراهی نهادهای حاکمیتی، دولت، شهرداری و نهادهای مردم‌نهاد، در این خصوص، ضروری است. در این میان، اداره کل راه و شهرسازی به نمایندگی از دولت، در انتقال اسناد اراضی ملی، نقش عمده بر عهده دارد. نهادهای مردم‌نهاد در آگاهی، فرهنگ‌سازی و تامین بخشی از هزینه ساخت‌وساز و شهرداری باید مشارکت داشته باشند. شهرداری تبریز نیز به عنوان بازوی اجرایی، باید نقش محوری بر عهده‌دار شود.

ضرورت‌ها و برنامه‌ها:

- پیشگیری از ورود بافت‌های جدید روستایی و حاشیه‌ای به حریم و محدوده شهر تبریز با اجرای نظارت‌های مداوم
- برنامه‌ریزی مطابق سند بازآفرینی شهری، مصوب مصوبه هیئت‌وزیران که به موجب آن، معضل بافت‌های ناکارآمد شهری باید با همکاری مجدانه ستاد ملی، ستاد استانی و مدیریت شهری مورد توجه قرار بگیرد

- حل مشکل کاربری اراضی مربوط به حاشیه‌نشینان با همکاری استانداری آذربایجان شرقی، اداره کل مسکن، راه و شهرسازی و دادگستری استان
- ضرورت همکاری سیستم بانکی و اختصاص تسهیلات دولتی برای توانمندسازی بافت‌های حاشیه‌نشین با بهره کم
- ضرورت همکاری نمایندگان محترم مجلس برای اختصاص ردیف ملی بودجه حاشیه‌نشین تبریز (مانند حاشیه‌نشین مشهد مقدس، کرمان)
- اجرای مصوبه سال ۱۳۸۷ دولت در خصوص اختصاص ۴۱ هکتار زمین برای حاشیه‌نشین تبریز
(شایان ذکر است این سهم، تنها مربوط به ساخت‌وساز نیست بلکه طبق مصوبه، به اجرای فضاهای فرهنگی، آموزشی، خدماتی و عمومی، اختصاص یافته و ارزش افزوده آن، صرف سایر بافت‌های ناکارآمد خواهد شد.)
- سامان‌دهی لکه‌های مربوط به زیر دکل‌ها، حاشیه اتوبان‌ها و مسیر رودخانه‌ها، در طرح تفصیلی کلان‌شهر تبریز

فرهنگی و اجتماعی

مشکلات و چالش‌ها:

- موازی‌کاری نهادهای فرهنگی و فقدان سند راهبردی توسعه فرهنگی و اجتماعی
- سردرگمی مدیریت فرهنگی و اجتماعی در دو بخش ستاد و صف
- نبود ضابطه شفاف در روند مشارکت با گروه‌های مردم‌نهاد
- بی‌رمق‌شدن حوزه ورزش پس از ادغام در حوزه فرهنگی و اجتماعی
- هزینه بالای نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی
- بی‌اعتنایی به مشاهیر، ادبا و مفاخر شهر در برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی
- عدم معرفی ظرفیت‌های فرهنگی، هنری، گردشگری و طبیعی و تاریخی شهر

اهداف و برنامه‌ها:

- تهیه پیوست مطالعاتی و پژوهشی در هر سه حوزه فرهنگی، اجتماعی و ورزشی با همکاری کمیسیون‌های تخصصی شورا
- بهره‌گیری از ظرفیت شهروندان در مدیریت شهر با تقویت ناحیه‌های محله‌ای
- توجه به فرهنگ و تاریخ پربار محلات تاریخی برای ایجاد «احساس تعلق خاطر» در میان شهروندان
- نگهداشت اماکن ورزشی با ایجاد شرکت نگهداری تجهیزات
- تدوین برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی و ورزشی برای محلات مختلف شهر با در نظر داشتن ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هر محله

- ایجاد کتابخانه تخصصی تبریزشناسی و مرکز تبریزپژوهی به منظور مستندسازی، جمع‌آوری آرشیو، اسناد و پژوهش‌های تاریخ شفاهی در حوزه شهر تبریز و شهرداری تبریز
- انسجام‌بخشی و شفاف‌سازی در روند همکاری با گروه‌های مردم‌نهاد
- تدوین شناسنامه اجتماعی محلات و اجرای برنامه جامع توانمندسازی اجتماعی در ۱۳ محله حاشیه‌نشین شهر
- بازتعریف مفهوم «آموزش‌های شهروندی» بر اساس حقوق و تکالیف متقابل بین شهرداری و شهروندان
- بهره‌گیری از ظرفیت مکاتب هنری تبریز (نقاشی، خوشنویسی، نگارگری) در سیمای شهر
- اولویت‌دهی به ورزش همگانی، ورزش شهروندی و ورزش کارمندی با محور قرار دادن نقش خانواده‌ها به ویژه بانوان
- فراگیرساختن «ورزش ارزان» در رشته‌های مختلف همگانی، برای استفاده رده‌های مختلف سنی (خردسال تا کهن‌سال)
- استفاده از ظرفیت ورزش محلات و مدارس ورزشی برای استعدادیابی نوجوانان با همکاری هیئت‌های ورزشی

شهرسازی و معماری

مشکلات و چالش‌ها:

- دو قطبی شدن و عدم توسعه یافتگی در شمال و غرب، به نسبت شرق و جنوب شرق
- تداخل حریم تبریز با شهرهای مجاور و همچنین تداخل محدوده و حریم با مرزهای تقسیمات کشوری و محدود نمودن حوزه و حریم شهر تبریز که به نسبت شهرهای بزرگ کشور کمترین حوزه و حریم را دارد.
- گسترش روند تخریب رود دره‌ها با ازدیاد ساخت و سازهای رسمی و غیررسمی در حریم
- هدایت رشد و توسعه شهر به پهنه‌های با ریسک بالای زلزله و عدم توجه به حریم گسل‌های پرخطر شمال تبریز و دامنه‌های ناپایدار در حاشیه شرقی و شمال شرقی شهر
- فرسودگی شدید بافت تاریخی مرکز شهر (تهیه سند)
- ساختار نامناسب و ناقص شبکه ارتباطی شهر، به گونه‌ای که شبکه‌های ارتباطی شرقی-غربی و شبکه‌های ارتباطی به سمت هسته تاریخی شهر و فقدان شبکه‌های ارتباطی مناسب شمالی - جنوبی، بیش از حد مورد تاکید قرار گرفته است.

اهداف و برنامه‌ها:

- هوشمندسازی و شفافیت فرایندهای شهرسازی
 - دسترسی تمام شهروندان به تشکیل پرونده غیر حضوری
 - قابلیت رصد مجوزهای شهرسازی به طوری که اصالت هر گواهی با مراجعه به سایت، قابل تشخیص باشد
 - اعلام آنلاین آرای صادره ماده صد به شکل غیرحضوری
 - دسترسی و شفاف‌سازی ضوابط و مقررات ساخت‌وساز برای هر یک از قطعات مسکونی و غیرمسکونی
 - بازآفرینی پایدار شهری
- (بافت فرسوده و بافت حاشیه نشین، بافت تاریخی، سکونتگاه‌های روستایی، کاربری‌های

ناهمگون)

- تجمیع قطعات کوچک با اعمال سیاست‌های تشویقی
- ترویج نفوذپذیری و افزایش گشودگی فضایی در بافت
- ترویج افزایش تراکم در مقابل کاهش سطح اشغال در قطعات درشت دانه
- شناسایی و اجرای پروژه‌های محرک توسعه با مشارکت دستگاه‌های دولتی و شهرداری در بافت‌های فرسوده
- ایجاد دفاتر خدمات نوسازی برای هر یک از محلات بافت فرسوده شهر
- الویت‌بخشی به ایجاد و استقرار مراکز ناحیه‌ای در بافت‌های غیرجذاب
- افزایش نفوذپذیری بافت‌های غیرجذاب شهری همراه با اجرای پروژه‌های محرک توسعه
- افزایش میزان سرانه کاربری‌های فرهنگی شهر
- احداث و تکمیل پارک‌های محله‌ای طرح‌های تفصیلی
- گسترش فضاهای باز ورزشی کوچک‌مقیاس در محلات، با اولویت محلات اسکان غیر رسمی که در مواقع بحران می‌توان از آن‌ها برای اسکان موقت و ... استفاده کرد.

- احیا و ارتقای هویت شهری ویژه تبریز و تداعی حس فضا و مکان برای شهروندان
- تهیه لایحه سند فرادست طراحی شهری با هدف ایجاد یکپارچگی طراحی سیما و منظر شهری
- اجرای طرح‌های هویت‌بخش مانند طرح بازآفرینی میدان ساعت، اجرای طرح بدنه‌سازی در مسیر مصوب خیابان جمهوری اسلامی

● راه اندازی رصدخانه شهر و اسکن مستمر ساخت و سازهای شهری برای کنترل هدفمند

● حفاظت و بهره‌برداری از حریم شهری:

- پیشگیری و رفع مغایرت های قانونی مربوط به تعیین حدود و اندازه حریم شهرها و روستاهای واقع در منطقه کلانشهری از مراجع ذیربط
- تجهیز مناطق دارای ریسک بالای توسعه غیررسمی به دوربین‌های نظارتی
- لزوم اجرای ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت در طرح‌ها و پروژه‌های شهری
- تامین امنیت و ایمنی جهت حضور فعال و بانشاط تمام کودکان و نوجوانان در محیط‌های شهری